

داستانک

آخر و عاقبت ظلم

از شیخ محمد تقی بهلول، رهبر قیام مسجد گوهرشاد نقل می‌کنند: «خیلی قبلها در افغانستان، جنگ دادن مرغ‌ها امر رایجی بود. جوانان افغان در روزهای جمعه، عید و روزهای بیکاری، کبک‌ها یا خروس‌ها را به جان هم انداخته و تماشا می‌کردند. گرچه این کار از طرف شهربانی ممنوع بود و اگر پلیس می‌دید، جلوگیری می‌کرد. روزی در افغانستان از خیابانی می‌گذشتم، دیدم یک پلیس با پسر جوانی سر یک کبک دعوا دارند. پلیس می‌گفت: «تو می‌خواهی این پرنده را به جنگ بیندازی. یا به من رشوه بده، یا آن را از تو می‌گیرم.» جوان جواب داد: «من این کبک را برای آواز خواندنش نگه داشته‌ام. نگهداری آن که ممنوع نیست، جنگ دادنش ممنوع است. هر وقت دیدی که او را به جنگ انداختم، مرا بگیر و هر کاری می‌خواهی انجام بده.» سپس دیدم که آن پلیس، پرنده را از دست جوان گرفت و با دست، سرش را از بدن جدا کرد و در خیابان انداخت، بعد به جوان گفت: «حالا برو هر جامی خواهی از من شکایت کن!» پرنده پریز زده و مرد و پلیس به راه خود ادامه دادند. هنوز ۵۰ قدم نرفته بود که یک خودروی بزرگ او را زیر گرفت و از روی بدنش رد شد و مثل همان پرنده دو نیم‌اش کرد. سرش با دو دستش به طرفی افتاد، پاها و کمرش به طرف دیگر! این است سرانجام ظلم، خواه در حق انسان باشد یا حیوان...»

شناخت از مرگ

از شیخ مفید (ره) تعالی علیه حکایت کرده‌اند: «روزی شخصی از حضرت امام محمد تقی (ع) سوال کرد: «چرا اکثر مردم از مرگ می‌ترسند و از آن هراس دارند؟» امام (ع) در پاسخ اظهار داشت: «چون مردم نسبت به مرگ نادان هستند و از آن اطلاعی ندارند، وحشت می‌کنند. چنانچه انسان‌ها مرگ را می‌شناختند و خود را از بندگان خداوند متعال و نیز از دوستان و پیروان اهل بیت عصمت و طهارت قرار می‌دادند، نسبت به آن خوشبین و شادمان می‌گشتند و می‌فهمیدند که سرای آخرت برای آنان از دنیا و سرای فانی، به مراتب بهتر است. آیا می‌دانید که چرا کودکان و دیوانگان نسبت به بعضی از داروها و درمان‌ها بدبین هستند و خوششان نمی‌آید، با این که برای سلامتی آنها مفید و سودمند است و درد و ناراحتی‌شان را برطرف می‌کند؟ چون آنان جاهل و نادان هستند و نمی‌دانند دارو نجات بخش خواهد بود. سوگند به آن خدایی که محمد مصطفی (ص) را به حقانیت مبعوث نمود، کسی که هر لحظه خود را آماده مرگ بداند و نسبت به اعمال و رفتار خود بی‌تفاوت و بی‌توجه نباشد، مرگ برایش بهترین درمان و نجات خواهد بود و تأمین کننده سعادت و خوش بختی او در جهان جاوید.»

ایستادن پشت در

از حاج محمد اسماعیل دولابی نقل شده است: «صبر پیشه کن، خدا در بازمی‌کند. نشستن و مودب بودن تنها کار شماس است. اما باز کردن یا باز نکردن در با اوست. هر وقت دیدی تاخیر افتاد پشت در بایست. مبادا بروی و بگویی چیزی نمی‌دهند. با هنر و فهمت تا پشت در برو. در را محکم زنی، یا اصلا در نزن. صاحبخانه خودش می‌داند، همانجا بنشین. شبی که حضرت زهرا (س) را می‌خواستند دفن کنند اصحاب حضرت امیر (ع) پشت در بودند تا کمک کنند. حضرت امیر (ع)، امام حسن (ع) را فرستاد که پشت در صدای گریه می‌آید، ببین کیست؟ امام حسن (ع) گفت اصحابند، گریه می‌کنند که در را باز کنید داخل بیایم. حضرت فرمود بگو بروند اول آذان بیایند برای تشییع بیکر. این هارفتند، اما یکی ماند و نرفت. همانجا نشست. نتوانست برود. یک دقیقه بعد حضرت امیر دیدند هنوز صدای گریه می‌آید. به امام حسن (ع) فرمودند مگر نگفتی بروند؟! عرض کرد چرا گفتم. دومرتبه دم در رفت و فرمود چارنرفتی؟ آن فرد گفت پای رفتن نداشتم. حضرت امیر (ع) گفتند بگو بیاید داخل... ببین که کمی پشت در ایستادن خوب است. به اشاره ملتفت باش. از پشت در ایستادن نترس. پشت در بهترین جاست.»

تقویم تاریخ

پدر ناتورالیسم و مبتکر رمان روانشناسی

۲۳۹ سال پیش، برابر ۲۳ ژانویه ۱۷۸۳ میلادی، استاندال، نویسنده شهیر فرانسوی در شهر گرونوبل به دنیا آمد. استاندال که نام اصلی او ماری آنری بیل بود، در طول حیات هنری خود آثار بسیاری به رشته تحریر درآورد از جمله «آماسن»، «گردش‌های رم»، «خاطرات یک سیاح»، «عشق»، «صومعه پارام» و... اما در میان همه آثار او، «سرخ و سیاه» تازه‌تر و پرمعنا تر از بقیه ارزیابی شده است. امیل زولا نویسنده معروف فرانسوی و بنیانگذار مکتب «ناتورالیسم» در ادبیات، استاندال را پدر «مکتب ناتورالیستی» نامید و آندره ژید خالق «مآندهای زمینی»، او را مبتکر «رمان روانشناسی» خواند.

سازنده سلاح سبک و سلاح‌های اتوماتیک

۱۶۷ سال پیش، برابر ۲۳ ژانویه ۱۸۵۵ میلادی، جان برونینگ، طراح آمریکایی سلاح‌های سبک، در شهر اودن ایالت یوتا به دنیا آمد. برونینگ با اختراع سلاح‌های معروفی چون تپانچه‌های کلت، تفنگ اتوماتیک برونینگ، مسلسل متوسط برونینگ و مسلسل سنگین کالیبر ۵۰ برونینگ به شهرت رسید. او در ۲۴ سالگی نخستین تفنگ تک تیر خود را ساخت. تفنگ اتوماتیک برونینگ در سال ۱۹۱۸ میلادی مورد استقبال ارتش آمریکا قرار گرفت. از سال ۱۹۲۰ تا دهه ۱۹۵۰ تقریباً تمام سلاح‌های اتوماتیک مورد استفاده ارتش آمریکا توسط جان برونینگ طراحی شده بودند.

هرکول رکورد شکن دنیای وزنه برداری

۵۵ سال پیش، برابر ۲۳ ژانویه ۱۹۶۷ میلادی، نعیم سلیمان اوغلو، وزنه بردار شهیر جهان، از پدر و مادری ترک در بلغارستان به دنیا آمد. در کارنامه حرفه‌ای سلیمان اوغلو فهرستی از مدال‌های طلای کسب شده از میادین مختلف جهانی به چشم می‌خورد. او یکی از معدود وزنه بردارهایی بود که توانست با هنرنمایی در جدال با آهن سرد، شوری در دل دوستان این ورزش در جهان بیفکند. سلیمان اوغلو تنها وزنه بردار دنیاست که موفق شده دو و نیم برابر وزن خودش را در حرکت یکضرب و سه برابر وزنش را در دو ضرب بالای سر ببرد. رکوردی که رسیدن به آن برای یک وزنه بردار سنگین وزن غیر قابل تصورات.

منتقد جدی سارتر و مخالف جهانی سازی

۲۰ سال پیش، برابر ۲۳ ژانویه ۲۰۰۲ میلادی، پیر بوردیو، جامعه‌شناس سرشناس فرانسوی در ۷۱ سالگی درگذشت. بوردیو تحت تأثیر فیلسوفانی چون هایدگر، ویتگنشتاین، هوسرل و ماکس نظریه شکل‌های فرهنگی، اجتماعی و سمبلیک سرمایه‌داری را در برابر شکل‌های اقتصادی سرمایه‌داری مطرح کرد. او منتقد ژان پل سارتر به خاطر اتخاذ یک نقش فرصت طلب، روشنفکرانه و بی‌مسئولیت در سیاست بود. بوردیو همچنین به شدت نگران جهانی سازی و افرادی بود که از آن ضرر می‌بینند. او سخنرانی‌های زیادی علیه نئولیبرالیسم در دورانی که در مرکز بحث‌های سیاسی روز بود انجام داد.

معا

زایش اهریمن از بطن جنگ بین الملل اول

نخستین قدم را برای رهنمون کشورش به سمت هم‌پیمانی مصیبت بار با آلمان در جنگ جهانی دوم برداشت. شعار موسولینی بازگرداندن ایتالیا به عظمت دوران روم باستان بود و با همین حربه جذاب، مردم را مجاب کرد که بهترین شخص برای در دست گرفتن سکان هدایت کشور در صحنه سیاسی و اقتصادی است. این اتفاقی بود که در آلمان مغلوب و تحقیر شده از قرارداد ورسای نیز به وقوع پیوست و حزب ناسیونال سوسیالیست کارگران به رهبری آدولف هیتلر با سوء استفاده از تبعات لگدمال شدن عزت نفس مردم آلمان، زمینه را برای به دست گرفتن ارکان قدرت آماده کرد. هرچند نازیسم و فاشیسم به عنوان دو زاینده اهریمنی جنگ بین الملل اول، با به صدا آمدن سوت پایان جنگ جهانی دوم به زواله‌دان تاریخ پیوستند، اما خسارت‌هایی که هر کدام در این مدت به تمدن بشری وارد آوردند در حساب نمی‌توان آورد.

جانبی مغرب «ورسای» شدند. از میان کشورهای که هسته اصلی متفقین را در جنگ بین الملل اول تشکیل می‌دادند برخی همچون آمریکا، فرانسه، انگلستان و روسیه بیشترین منفعت را از پیروزی در جنگ کسب کردند و چه به لحاظ دریافت غرامت مالی و چه از لحاظ دیکته کردن سیاست‌ها به طرف‌های شکست خورده، از همه نظر دست برتر را در مذاکرات صلح و جلسات مربوط به معاهدات تسلیم داشتند. این میان ایتالیا یکی از کشورهای بود که با وجود پرداخت هزینه‌ای گزاف، به اندازه بقیه هم پیمانان از منافع پیروزی بهره‌مند نشد و به نوعی خود را از همه نظر متضرر دید، که همین احساس غبن در نهایت زمینه ساز ظهور افراط‌گرایی سیاسی در این کشور شد. او ۱۰۳ سال پیش در چنین روزی، برابر ۲۳ ژانویه ۱۹۱۹ میلادی، بنیتو موسولینی، روزنامه‌نگار ناسیونالیست ایتالیایی با تأسیس «حزب ملی فاشیست»، (National Fascist Party)

ایتالیا در جنگ بین الملل اول در جبهه متفقین قرار داشت و دوشادوش انگلستان، فرانسه، آمریکا و روسیه بر علیه امپراتوری عثمانی، امپراتوری آلمان، امپراتوری اتریش - مجارستان و پادشاهی بلغارستان وارد نبرد شد. غایت جنگ جهانی اول کنفرانس پاریس و معاهده ورسای بود که دولت‌های پیروز، قدرت‌های شکست خورده را با ابراهایی چون تجزیه خاک و تعیین تاوان مالی داغ کرده و به فاتحین یعنی خودشان پاداش دادند. تاریخ پژوهان شرایط سنگین تحمیل شده به شکست خوردگان جنگ، ذیل بندهای تحقیرآمیز معاهده ورسای را از جمله عوامل زمینه‌ساز سر برآوردن «نازیسم» و ظهور آدولف هیتلر در آلمان بر می‌شمرند، اما احتمالاً متعجب خواهید شد اگر بدانید تنها مغلوبان جنگ جهانی اول نبودند که از زده و بندهای سیاسی آسیب دیدند، بلکه برخی از طرف‌های جبهه پیروز نیز مشمول عوارض

آدولف هیتلر و بنیتو موسولینی

فرجام

نخستین پزشک زن ایالات متحده

در قرن ۱۹ میلادی یعنی تا کمتر از ۲۰۰ سال پیش، زن‌ها اجازه انجام خیلی از کارها را در ایالات متحده نداشتند. برخی اسیر قوانین بودند و برخی دیگر در هراس از عرف‌ها و عکس‌العمل اجتماع. بطور مثال فعالیت در حیطه حرفه پزشکی یکی از خط قرمزهای پررنگ برای زنان آمریکایی به شمار می‌رفت. هیچ زنی امکان تحصیل در این رشته را نداشت و البته هیچ پزشک زنی هم به استخدام مراکز درمانی این کشور در نمی‌آمد. این بود تا این که یک زن آمریکایی به نام الیزابت بلکول (Elizabeth Blackwell) تصمیم به تحصیل در رشته پزشکی گرفت، اما نه فقط مراکز دانشگاهی کشورش، که دانشگاه‌های اروپایی نیز به درخواست‌های او برای پذیرش به عنوان دانشجویی منفی دادند. اما بلکول دست از تلاش برنداشت و عاقبت درخواست او از سوی دانشگاه ژنو سوئیس مورد پذیرش قرار گرفت. او ۱۷۳ سال پیش در چنین روزی، برابر ۲۳ ژانویه ۱۸۴۹ میلادی، از دانشگاه فارغ‌التحصیل شد. بلکول پس از بازگشت به آمریکا به دلیل سنگ اندازی در مسیر استخدام از سوی بیمارستان‌های مختلف، مرکز درمانی شخصی خود را افتتاح کرد تا نامش به عنوان نخستین پزشک زن ایالات متحده در تاریخ ثبت شود.

شرح بی‌نهایت

زخم ایام

گل نزد آبی بر آتش بلبل خودکام را/ نیست غیر از ناامیدی حاصلی ایام را
چهره خورشید رویان را سبندی لازم است/ از شب جمعه است نیل چشم زخم ایام را
عشق عالمسوز می‌باید دل آفسرده را/ می‌پزد خورشید تابان میوه‌های خام را
نیست ممکن از زبان خوش کسی نقصان کند/ چرب نرمی غوطه در شکر دهد بادام را
چون شرر بر جان نمی‌لرزیم ز بیم نیستی/ دیده‌ام در نقطه آغاز خود، انجام را
با ضعیفان پنجه کردن نیست کار اقویا/ در قفس دارد نیستان شیر خون آشام را
صبح چون روشن شود، از خواب غفلت سر برآرد/ تا کفن بر خود نسازد جامه احرام را
صائب تبریزی

یوسف دل

ای به دل‌ها زده مرگان تو پیکانی چند/ منت ناوک دل دوز تو بر جانی چند
گوشه چاک گریبان اگر بگشایی/ بشکنی رونق بازار گلستانی چند
تا بریند بر اندام تو پیراهن ناز/ بر دریند ز هر گوشه گریبانی چند
جمع کن سلسله زلف پریشان را/ تا مگر جمع کنی حال پریشانی چند
یوسف دل که شد از چاه زخمدان خلص/ از خم زلف تو افتاد به زندانی چند
تنگ شد جای ز بسیاری مرغان قفس/ بودی ای کاش مرا قوت افغانی چند
ناصحا منع فروغی ز محبت تا کی/ گو به آن چه نکند عشوّه پنهانی چند
فروغی بسطامی